

דף מז.

עין משפט א.ב.

יו"ד סימן לו סעיף ג.

ג. אם יש על הריאה שתי אבעבועות^ב סמוכות זו לזו^א אסורה, אפי' הם מלאות מים זכים.

ואם היא אחת ונראית כשתיים נוקבים אותה בצד אחד אם שופכות למקום אחד^ד אחת היא וכשרה ואם לאו שתיים הם וטריפה, והוא שיש בהם מוגלה או מים אבל אם הם צמחים קשים^ה, אע"פ שסמוכות זו לזו כשרה.

הגה: ולא נקראים סמוכים אלא שאין בניהם כשני חוטי שער אחר נפיחת הריאה, וגם צריך שיהיה במפריש שבניהם מראה ריאה^ו.

הגה: יש מכשירים אפי' בשני בועות סמוכות זל"ז אם המים שבהם זכים

ב. מימרא דרבא שם בדף מ"ז ופי' רש"י שם דקים ליה לרבא שמחמת נקב שהיה בריאה העלה את הבועות הללו, והרמב"ם בפ"ז משחיטה כתב דקרוב הדבר שיש נקבים בניהם ואין להם דרך בדיקה, והר"ן והרשב"א כתבו הטעם משום דסמוכות ודוחקות זו את זו סופו של העור לינקב והוי כנקוב מעכשיו.

ג. בועה אחת בריאה של עוף יש להכשיר אם אינה בשיפולי ולא מעבר לעבר. כף החיים אות ס"א. ואם יש הרבה בועות קטנות בעוף אף שנראה עתה שאינם סמוכות יש לחוש שהיו סמוכות וע"י משמוש היד נתפרדו כי שכיח שהם סמוכות. שם אות ס"ב.

ד. ולדעת רש"ל גם בשופכים אהדדי צריך בדיקה אם הם בב' כיסים ויש הפסק בניהם טריפה. וכתב הש"ך בס"ק ז', דלית להו בדיקה לתרי בועי דסמכי אהדדי אפי' בשופכים אהדדי.

ה. וה"ה במלאות אויר דכשר. ש"ך ס"ק ט', ולדעת הפר"ח אסור אפי' במלאות אויר ולנוהגים לאסור במלאות אף במים זכים אסור גם במלאות אויר. כף החיים אות ע"א. וצמחים קשים פירושו דאין שם ליחה כלל וזה נקרא טינרי וכשר אבל אם יש בו ליחה הוה בועא וטריפה. ש"ך ס"ק ח' משו"ת הרמ"א. ואם יש הרבה טינרי סמוכות זל"ז צריך לבדוק את כולם ואין לסמוך על בדיקת הרוב אפי' בדיעבד ובהפ"מ יש לסמוך על המיקל בבדק את רובם. כף החיים אות ע"ה.

ובצמחים קשים אע"פ שסמוכות כשר הוסיף הרמ"א והיינו שקרום הריאה מכסה אותה ואינה גבוה מבשר הריאה, ופירושו שכאשר נופחין הריאה אינה בולטת לחוץ כלל אלא שוה לבשר הריאה. ואם המורסה גבוה מהבשר אוסרת משום סמיכי. ש"ך ס"ק י"ב. וכף החיים אות פ"ז-פ"ח.

ו. אבל בניהם מראה מוגלה הו"ל כסמוכין. ט"ז ס"ק ח', וש"ך ס"ק י"ד.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדד שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

וצלולים ומתוקים, ויש לילך אחר המנהג^ז או לפי ההפסד ושעת הדחק^ח.

הגה: בועות וטנרי סמוכים זל"ז כשר^ט.

עין משפט ג. יו"ד סימן לה סעיף ב

ב. חמשה אונות יש לריאה^י שלוש מימין ושתים משמאל כשהבהמה תלויה ברגליה כלפי הטבח שאז ימין הבהמה וימין הטבח אחד הם. ויש לה עוד בצד ימין אונה אחת קטנה ונקראת וורדא, ואינה עומדת בסדר האונות אלא מרוחקת מהם לצד פנים.

ב. ג. חסרה אונה אחת^כ מימין או משמאל או שהיו ב' אונות מימין וג' משמאל^ל טריפה.

הגה: צורות האונות של ימין אינן דומות לשל שמאל. ואם נתחלף צורתן טריפה^מ. וה"ה כשהאונה האמצעית של הימין גדולה מהתחתונה

ז. ובמקום שאין מנהג ידוע ומבורר ודאי שיש לאסור כי הב"י כתב בשם רוב הפוסקים להחמיר. ט"ז ס"ק ט'. ואפי' המכשירים במים זכים אם יש באחת מוגלה והשני מים זכים אין להכשיר כ"א בהפ"מ ושעת הדחק. כף החיים אות ק"ב. ואם מלאות רוח דינם כמלאות מים זכים. וי"א דדינם כמלאות אויר להכשיר אף למאן דאוסר במים זכים. שם אות ק"ג.

ח. והפ"ח אות י"ד כתב דאין לסמוך על זה אפי' בהפ"מ אלא העיקר כדברי השו"ע. ט. כתב הט"ז בס"ק ד' דזוהי כסברת רש"י ולא כהרשב"א וע"כ יש להחמיר, ועיין בכף החיים אות נ"ד.

י. מימרא דרבא בחולין דף מ"ז. ולמטה יש אומות גדולות אחד מימין אחד משמאל, ופי' אונה אוזן ותרגום של אוזן אוני, ואומה נקראת הגדולה בלשון אם שהאונות נפרדות ממנה והיא עיקר הריאה, ואומה ואונות הכל בשם ריאה, וי"א דנקראת ריאה ע"ש שרואין ומעיינים בבדיקתה פרישה אות א'. ובגמ' דף מ"ט ע"א אמרו למה נקראת ריאה משום שמאירה את העינים כלומר שהאוכל אותה עם סימנים המאירים את העינים אף היא מסייעת עמהן כנה"ג.

כ. ואפי' יש ד' בימין אם חסרה אחת בשמאל טריפה. ש"ך ס"ק ג'. אם חסרה האומה בין בימין או בשמאל טריפה. כף החיים אות ח'.

ל. וה"ה ד' משמאל וג' מימין הוי חילוף וטריפה כמ"ש הרמ"א בסעיף ה'. ש"ך ס"ק ד'.

מ. אבל הרש"ל כתב דכל אלו לא נקרא חילוף וכשרה ומנהג בגדאד להתיר בכל החילופים אלו כסברת המהרש"ל. כף החיים אות י'.

והט"ז בס"ק ב', והש"ך בס"ק ה' כתבו בשם הב"ח דאפי' בהפ"מ אין להקל כמה שנהגו

טריפה.

ואם האונה של שמאל העליונה גדולה מאונה עליונה של ימין טריפה.
וכן אם האונה של ימין גדולה משל שמאל הוי חילוף וטריפה.

ב. ד. הוורדא אם היא חסרה^ב או אם יש לה שתי וורדות^ב או שנמצאת בצד שמאל כשרה.

הגה: ובמדינות אלו^ב נהגו להטריף בין נמצאו שתי וורדות^ב או אם חסרה^ב או שינתה מקומה. וכן אם שינתה מראיתה או צורתה הרגיל טריפה.

הגה: אם נמצאו בה שתי וורדות ויש להם שורש אחד^ק כעובי אצבע^ר אע"פ

-
- איסור. ואם אין חילוף רק שניהם שווים הן של ימין והן של שמאל וכולם בצורה אחת יש להתיר בהפ"מ. כף החיים אות י"ב.
- ואם האונות עגולים אע"פ שדרכם להיות חדודים אין זה חילוף וכשר וכל זה לבני אשכנז אבל בני ספרד בלאו הכי נוהגים להכשיר כדעת המהרש"ל. כף החיים אות י"ג.
- ואם האונות נעשו כמו האומה בגודלן דעת הפר"ח אות ג' להטריף דהוי חילוף אבל הזב"צ אות ו' דחה דבריו, וכן עיקר למנהג שאין אוסרין בשינוי תואר כלל. כף החיים אות ט"ו.
- ג.** והטעם דכשרה משום דיש בהמות שאין להם וע"כ אין להטריף בשום שינוי שימצא בה גם אם ימצאו ב' או ג'. ט"ז ס"ק ג'.
- ס.** ואפי' אינם עומדות זו אצל זו. ש"ך ס"ק ו'.
- ע.** היינו במדינות אשכנז אבל מנהג ספרד כדעת השו"ע להתיר ואין שום שינוי פוסל בוורדא בין נמצאו שתיים או ג' או שינתה מקומה או תאורה או שיעורה בין נמצא לה שני כיסים או לא היה לה כיס בכלל. כף החיים אות ח"י.
- פ.** גם לאוסרים זה רק בבהמה אבל בחיה יש להכשיר כי רוב חיות יש לה ב' וורדות. כה"ח אות כ'.
- צ.** וה"ה פחותה מעלה של הדס לאחר נפיחה טריפה. ש"ך ס"ק ז'. ובשינוי צורתה י"א דאין להטריף אלא אם היא גדולה כמו אונה הסמוכה לאומה וי"א אפי' כאונה האמצעית, ובהפ"מ אין לאסור. כה"ח אות כ"ה.
- ק.** והיום אנו אוסרין בזה מטעם דהוי חסרא הוורדא במקום הראוי ויתר כנטול דמי, וכן בשינתא מקומה בעומדת בצד שמאל, ולפ"ז אין טריפות דוורדא אלא כששניהם עומדות במקום הוורדא ואין להם שורש אחד כעובי אצבע אחד שמנפחים אותם, ועיין בכף החיים אות כ"א. ובט"ז ס"ק ד' כתב להכשיר בב' וורדות אחד בימין ואחד בשמאל דלא שייך יתר כנטול כיון שאין הוורדא עומדת במקום הראוי וחלקו עליו ע"ש.
- ומה שהכשירו ביש להם שורש אחד היינו במונחים שניהם בכיס אחד אבל אם כל אחת יש לה כיס משלה או לאחת יש כיס ולשניה אין בכלל כיס אין להכשיר אלא בהפ"מ כה"ח אות כ"ט.
- ר.** היינו אגודל בינוני והיינו ברוחבו של האגודל ולא בעוביו. שם באות ל'.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

שיש בו סדק **ש** כשר, וביש להם שורש אחד **ה** ואחד הפוך והשני אינו הפוך אם היותר גדולה אינה הפוכה כשר.

הגה: הוורדא דרכה להיות בכיס, ואם לא נמצא לה כיס או שיש לה שני כיסים **א** או יש לה כיס ואינה מונחת בתוכו ואף כשמניחין אותה בתוכו חוזרת ויוצאת ממנה כשנפחין הריאה טריפה.

הגה: במקומות שמכשירים ביש לה שתי וורדות או בחסרה כל החילוקים הנ"ל כשרים ג"כ.

הגה: אם חסר מקצת מן הוורדא יש לבדוק באונות או באומה מצד שמאל אם נמצאת החתיכה החסירה לעצמה **ב** י"א דכשר כי כך נמצא לפעמים בגדיים וטלאים.

הגה: ה"ה דיש מכשירין אם יש לה תואר וורדא בשורש שלה כעובי אצבע אע"פ שאין לה תואר ורדא בראשה רק שלא תהיה הפוכה ולא שינתה מקומה. ובכל זה **ג** יש להקל **ד** משום דרבים מכשירים בכל ענין **ה**.

ש. פי' בשורש שנשאר. ש"ך ס"ק י"א.

ת. כ"כ הש"ך בס"ק י"ב בפירושו.

א. דכל זה נכלל בשינתה צורתה וטריפה, כ"כ בביאורי הגר"א. אבל ברש"ל פסק דאפי' אין לה כיס כלל כשר, וכ"ש ביש לה ב' כיסים או שאינה מונחת בכיס, וכתב הש"ך בס"ק י"ד, דקשה להקל נגד המנהג אם לא בהפ"מ ויש חולקים גם בהפ"מ אם לא שזה ג"כ בצירוף שעת הדחק, כה"ח אות ל"ט.

ב. אבל אם יש לחתיכה זו כיס בפני עצמה הו"ל כב' וורדות וטריפה. כף החיים אות מ"ז.

ג. זה לא חוזר על הדין שנמצא חסירה או שתי וורדות או שינתה מקומה דטרפיות זו הוזכר ברש"י ובתוס' בפ' אלו טריפות. ש"ך ס"ק ו'.

ד. אם לא שיש עוד ריעותא בריאה בדבר אחר, כ"כ הרש"ל והביאו הש"ך בס"ק כ"ב. והט"ז ס"ק ב'.

ה. והיום בזה"ז נהגו השוחטים והבודקים להטריף הכל, כך הביא בכף החיים אות נ"א. ואם נמצאת הוורדא נקובה אע"פ שהכיס שלה סותם הנקב טריפה, כ"כ הרמב"ם בפ"ח משחיטה הלכה א'. ויש נוהגין להסיר הוורדא ולהשליכה ולא לאכלה משום מיאוס אבל אין איסור בדבר, כה"ח אות נ"ג.

עין משפט ד.ה.

יר"ד סימן לה פעיף ג

ג. ה. מצא תוספת באונות י במנינם אם היתה האונה הנוספת בצד האונות או מלפני הריאה ז שהיא לעומת הלב מותרת אבל אם היתה על גב הריאה שהיא לעומת הצלעות הרי זו טריפה. והוא שהנותרת תהיה כגודל של עלה של הדס ח אחר שנפחוה אבל בפחותה משיעור זה כשרה.

הגה: ויש מחמירין ואוסרין כל יותרת אם אינה בצד האונות ט וכן נוהגין במקצת מקומות לאסור יתר אפי' מקמא לצד הלב ובין מגבה לעומת הצלעות אלא אם עומדת בדרי דאוני וכשנפחין אותה נוטה לפני הריאה, ואם נוטה לגבה י טריפה. ובמדינות אלו המנהג להכשיר כ יותרת מלפני הריאה ואין לשנות המנהג.

דף מז:

עין משפט א.

יר"ד סימן לה פעיף ג

עין בסעיף הקודם

- ו. מסקנת הגמ' דף מ', והיינו שהיו ד' מימין או ג' משמאל.
- ז. והטעם דכשעומדת בצד פנים כיון שאינה דופקת על הצלעות אינה עתידה להתפרק וכשרה, אבל כשהיא ע"ג הצלעות מתחככת שם וסופה להתפרק, כנה"ג אות כ"ד.
- ח. ושיעורו י"א כציפורן של אגודל, וי"א כפרק אמצעי של אגודל. ויש לפסוק כדעת המחמירים שבשניהם. כף החיים אות נ"ט. והמדידה מעיקר חיתוכה ולא מבחון שנראית גדולה יותר. שם אות ס"א.
- ט. האשרי ומרדכי וסמ"ק. והיינו בדרי דאוני שהוא סוף שיפולי האומה.
- י. היינו נטייה גדולה אבל נתעקמה קצת למעלה אין בזה בית מיחוש. ש"ך ס"ק כ"ד. ואם אין כאן יותרת רק שאונה אחת מתעקמת לצד גבה ומושכת במקומה אפי' העיקום בולט כשרה דדוקא ביותרת שיש ריעותא שאני. כף החיים אות ס"ו.
- כ. וכך הוא מנהג הספרדים. כף החיים אות ס"ז.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלאחד שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

עין משפט ב.

יו"ד סימן לה פעיף א

א. ריאה שנמצא בה אפי' כל שהוא שחור ל' כדיו או שהוא דומה למראה בשר מ' או ירוק בין שהוא כמראה חלמון ביצה נ' בין כמראה כרכום ס' או ירוק זהב ע' או כשעוה טריפה וכן אם הוא כמראה לבן כבקעת עץ, וי"א דהיינו כעין חריות פ' של דקל.

הגה: וי"א אף אם הוא כלובן ביצה צ' טריפה, והכי נהוג.

עין משפט ג.

יו"ד סימן לו פעיף י

יב. ריאה שקשה במשמושה כעץ ק' טריפה ר'.

ל. מימרא דרב בחולין מ"ז. ורש"י פירש שם קורט דיו יבש והוא שחור, אבל בנוטה קצת לשחור יש להכשיר וכיון שאין אנו בקיאים מהו כדיו שלהם מטריפין הכל אם לא בהפ"מ ואינו שחור כזפת. כף החיים אות ב'.

מ. דקי"ל לחז"ל דכל שנראה מראה זה נתקלקל העור ועתידה לינקב, ולפ"ז אפי' במשהו שנשתנה טריפה.

וסימן למראות האסורות "אל תאכלו ממנו מבש"ל", והיינו מ'וריקא דהיינו ירוק-כרכום, ב'שרא, ש'חור ל'בן, או סימן אחר עישרון תעשה לכב"ש, והיינו ל'בן כ'רכום ב'שר, ש'חור. כף החיים אות ו'. וסימן למראות הכשרים, "טוב ארע"ך" - א'דום, ר'קיע, ע'שבים, כ'וחלה. ומראה בשר שפוסל הדומה למראה בשר של אותה בהמה אבל אדום ממש הרי מותר.

נ. בין חי בין מבושל. ש"ך ס"ק ג'.

ס. או כרכום בעצמו או הדברים הנצבעים ממנו. ש"ך ס"ק א'. והוא הנקרא מוריקא, ואפי' ממראה ירקות המנהג להטריף. כף החיים אות י"ב.

ע. או כמראה כשותא ונאמרו בו כמה פירושים והרמב"ם בפ' המשניות כתב שהוא עשב הצומח בין החיטים ובערוך פי' שער של קישואים. שם אות י"ג. וצבע כאתרוג דינו כשעוה וטריפה. ט"ז ס"ק א'.

פ. והרמב"ם כתב שאוסרין אותה שזה קרוב למראה האסור. והביאו הב"י.

צ. דוקא אחר שנתבשלה אבל בעודה חיה אינה אלא צלולה ולא לבן. ש"ך ס"ק ג'. והב"ח כתב שהכוונה על לבנונית קליפת הביצה אמרו שהיא טריפה. וגם מראה הדומה לעץ אנו לא יודעים באיזה עץ דיברו ומטריפין כל מין לובן. שם בכף החיים אות ט"ז.

ק. מימרא דרפרם שם וכאיכא דאמרי כפירוש רש"י בדף מ"ז. ואפי' במשהו קשה כעץ טריפה. שם אות קצ"ו. ולא דמי ליבש מקצתה בסעיף י"ג דטריפה דשם אין בו לחלוחית אבל כאן שאם נוקבים אותה מוציאה דם ולחלוחית הוה אמינה דכשרה קמ"ל.

וגם לא דומה לאטום ששם לא הגיע עדיין לקשוי כעץ אבל בהגיע לקשוי כעץ טריפה. וגם זה לא דומה לטינרי הגם שקשה כאבן שם שאני דמראה מוגלה יש לה ונתקשתה מוגלה זו כאבן אבל כאן הריאה עצמה שמראה כשאר ריאה נתקשה כעץ. שם אות קצ"ז. ואם אין מישושה קשה כעץ רק כמישוש הבשר שהוא קשה בזה צריכה בדיקה כאטום.

ר. מדינא ולא מספק. כף החיים אות קצ"ט. וי"א מספק, עיין שם באות ר"א.

הגה: וה"ה אם קלה הריאה כעץ ש טריפה.

עין משפט ד. יו"ד סימן לו פעיף יב

יב. יד. ריאה שנמצא נפוחה ת כמו עיקר חריות של דקל א אוסרין אותה מספק ב.

עין משפט ה. יו"ד סימן לה פעיף ה

ה. י. ריאה שאין לה חיתוך האונות טריפה ג ואם ישנו סדק המראה הפרש

ש. היינו כעץ נרקב. ש"ך ס"ק כ"ח, והפר"ח פירש שהיא קלה בטבעה יותר משאר ריאות. שם אות ר'. ודוקא כולה קלה כעץ או רובה אבל מקצתה אין להטריף. שם אות ר"ב. אמנם אם היא אונה שלמה כך יש להטריף. שם אות ר"ג.

ת. רמב"ם פ"ח מהלכות שחיטה הלכה ח' מהא דרפרם שם. והיינו שנתווסף בעובי הריאה כאדם שבטנו צבה. וי"א שהריאה עומדת נפוחה ומליאה אויר כמו שהיתה בחיי הבהמה והטעם שזו תוספת משונה בגופה והוי כחסרון, ועוד טעם כשהיה תמיד נפוחה אינה יכולה להניף רוח על הלב לקררו וטריפה.

א. ואנו לא יודעים מהו חריות של דקל וצריך לבדוק בקנה דשמא נסתם מדם השחיטה וע"כ אינה מוציאה האויר שבתוכה. ובדיקה לדעת אם הגיעה לנפיחות של חריות של דקל כשמוציאין הריאה שהיא נפוחה אם יוסיף הבודק לנפחה נפיחה אחרת ואם בנפיחה זו תסדק הריאה זהו הוראה שאין בהמה זו יכולה לחיות ולנפוח הריאה ואינה מניפה ללב וטריפה. כף החיים אות ר"י. ואין הבדל אם מחמת חולי או מתולדה שריאה זו נפוחה אין להכשיר, ואינו מצטרף אפי' לספק כלל. שם באות רי"ג.

ב. ה"ה ריאה של עוף אם נמצאת נפוחה יש להטריף רק שא"צ לבדוק בריאה של עוף שזה לא שכיח. כף החיים שם אות רט"ז.

ג. ואם כל הריאה נעטפה בקרום וחתכו אותו קרום וראו הריאה כשאר הריאות כשרה. כף החיים אות קמ"ז. ואין להכשירה כי אם אחר ניפוח אחר הסרת הקרום, ויראו שאין בה טריפות, ואין לחשוש דמשום נקב עלה עליה אותו קרום. כף החיים אות ק"נ. וקרום זה כיון שאינו מגוף הריאה אין פוסל בו סירכה אפי' אינה עוברת או דבוק קרום זה לדופן או לאיזה מקום. כף החיים אות קנ"א. מ"מ אם כשנפחים אותה עולה איתה הקרום בנפיחה ודאי היא טריפה דלא גרע מסירכה תלויה העולה בנפיחה דאם עלה בנפיחה כדרכה אין שום סברא להכשיר בזה. שם אות קנ"ב.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

בניהם ד' בשיעור כעלה הדס ה' בין בעיקרן בין באמצען או בסופן כשרה.

הגה: ויש מכשירין בהיכר או בסדק כל שהוא ויש לסמוך עליהם בהפ"מ.

הגה: האונה של ימין התחתונה דרכה להיות עבה וארוכה מהאונה האמצעית, וגם היא יותר גבוה משל שמאל.

ואם אונה זו התחתונה דבוקה לאומה לגמרי רק בהיכר סימנים אלו שראוי להיות האונה הוי היכר וכשרה.

ה"ה אם נמצא היכר אחר כגון ע"י הסימפון ז' הרגיל להיות באונה אם נמצא שם סימפון במקום הראוי להיות אונה כשר.

הגה: כל ההכרים האלו בודקין ומשערין אחר שנפחו הריאה ה'.

הגה: י"א דבגדיים וטליים ט' אין להטריף אם לא נמצאו אונות אפי' בלא היכר

ד. אפי' מצד אחד. כה"ח שם אות קנ"ג. ודוקא שהסדק עומד במקום הראוי להיות אבל שאר סדקים אינם מועילים. ש"ך ס"ק מ"ג. ודוקא סדק כעין חיתוך מועיל להכשיר אבל אם הסדק רחב וחלק למטה שנראה כעין חיסרון מבחוץ ולא כשתיים דבוקות אינו כלום להכשיר. כה"ח שם אות קנ"ה.

ה. ובני ספרד נוהגים כדברי השו"ע ובעיני דוקא אורכו של סדק כעלה של הדס ופחות מזה אין להכשיר בשום אופן אפי' בהפ"מ ושעת הדחק רק אם נהגו משנים קדמוניות להקל כדברי הרמ"א. כף החיים אות קנ"ו.

ו. זו דעת רש"י, וריאה שאין לה חיתוך אונות יגביה אותה כנגד השמש ואז יכול לראות אם יש שם סדקים.

ז. והיינו בב' אונות דבוקות יש להכשיר ע"י סנפון אבל כשכל הריאה דבוקה אין להכשיר ע"י סנפון רק בהיכר סדק וחיתוך. ש"ך אות מ"ה. כף החיים אות ק"ס. ודוקא סנפונות היוצאים מן הקנה לריאה אבל שאר סנפונות אינם מועילים. שם באות קס"ג. ולדעת בני ספרד שנהגו ע"פ מר"ן השו"ע אין להקל ע"י היכר סנפונות או היכר אחר. שם אות קס"ד.

ח. אונה שאין לה סנפון אין זה נחשב לריעותא ואפי' יש ריעותא אחרת אין מצטרפין. שם אות קס"ו. אם חסרה אחת מהאונות ואחת מהם גדולה כשיעור ב' אונות לדעת הכנה"ג נידונות כשניים אפי' בלי סדק אבל הפר"ח חלק דאין לסמוך על זה. שם באות קס"ז.

ט. ונקראים רכים לענין זה רק אם הם תוך ל' יום ללידתן וגם נגררין אחרי אמן שמניקתן, אבל אחר ל' יום אע"פ שנגררין אחר אמן ומניקתן אפ"ה חשובים כגדולים, ובסתם אמרינן אחר ל' יום. ש"ך ס"ק מ"ו. וי"א עד ה' חודשים מהלידה נקראים קטנים. שם באות ק"ע. והפר"ח כתב דאין לסמוך על י"א זה אלא כשימצאו כל הגדיים שלפנינו במציאות זו ואין להקל אלא אם נפרדים באצבע. אות קע"ד.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלאהרן שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

וסדק כלל משום דרבתייהו' כך וכשגודלים גדילים האונות איתם.

עין משפט ו.

יו"ד סימן לח פעיף ד

ה. ד. אם אינה שחורה כדיו אלא כמראה הכחול או דומה לרקיע או לירוק ככרתי^ב, או שהיא כמראה הכבד^ל או כמראה הטחול או שהיא אדומה^מ אפי' בתכלית האדום כשרה.

הגה: י"א דאם יש מכה בדופן כנגד הריאה האדומה טריפה^ז וצריך לבדוק אחר זה אם אין מכה^ס.

ה. ה. אפי' אם כל הריאה אדומה או בצבעים הכשרים כשרה, וכן אם יש לה הרבה גוונים^ע ממראות הכשרות כשרה.

י. ודוקא גדיים וטליים דמין דקה הם אבל עגלים דמין גסות הן אין להקל. שם באות קע"ה. הבופל"ו רובם ככולם אין להם חיתוך האונות וכשרה כי כך רבתייהו. שם אות קע"ו.

כ. בין שהוא כמראה הרקיע או העשבים והוא כל מין ירוק יש להכשיר. שם אות נ"ה.

ל. היינו כבד חי אבל צלי נוטה לפעמים לצבע אחר. שם אות נ"ו.

מ. ובלבד שלא יהיה מראה בשר וצריך לעיין מאוד בזה. שם אות נ"ח.

נ. כ"כ הרא"ש בשם הר"מ וכתב הרמ"א דהכי נהוג, אבל הב"י כתב דאפי' יש מכה בדופן והאדימה הריאה כנגדה כשרה כיון שלא הוזכר פיסול זה בתלמוד, וכך היא דעת רש"ל להכשיר, ומנהג בגדאד כהרמ"א להטריף אם יש מכה בדופן ולא כמר"ן. ואף דהספרדים ונוהגים כמר"ן בכמה דינים של איסור והיתר פשט המנהג להחמיר כרמ"א. שם אות ס"ב. ס. גם לדעת הרמ"א דאם יש מכה מחמירין מ"מ אם ניפחו הריאה וחזרה למראה ריאה כשרה. ט"ז ס"ק ד', וש"ך ס"ק ט'. ואם חזרה למראה המותר יש להקל בהפ"מ. שם באות ס"ו. גם אם אין אודם בדופן אבל ידוע שקיבלה מכה בדופן יש להטריף ותלוי אם המכה היתה גדולה שהגיעה לריאה. שם אות ס"ז.

ואם קיבלה מכה וכנגד זה נמצא מראה אחר בריאה אף שזה לא ממראה הפוסל יש להחמיר ולהטריף. שם אות ס"ח. אם יש מכה בדופן והאדימה הריאה כנגדו ממשמש בה אם נופל הבשר או נחתך טריפה. כ"כ הב"י לכו"ע. נמצא צלע שבור ולא ידוע אם מחיים או אחר שחיטה ויש אדום בריאה כנגד שבר הצלע יש להתירה מכח ספק ספיקא. שם באות ע"ח.

ע. מ"מ אין להכשיר בזה אצל זה אלא בהפסד מרובה. שם אות צ'. וכתב הט"ז בס"ק ד' דאפי' המראה הראוי לריאה נמצא בקרום התחתון ורק בקרום העליון ישנו מראה הפוסל ג"כ טריפה מיהו הפר"ח כתב דאין להטריף רק במראה פסול בבי' הקרומים.

אם ניפחו בריאה וראו שהמראה הפוסל אינו עומד במקום אחד אלא אז ממקום למקום כשרה. כף החיים אות צ"ה. אם ישנם מראות אחרות בריאה שלא הוזכרו לא בפסולים ולא בכשרים כשרה. ט"ז ס"ק א' מהרש"ל. ודלא כמי שמחמיר, ומ"מ צריך עיון רב כי אין אנו בקיאים במראות. כף החיים אות צ"ז.

ואין לשום מורה הוראה להורות במראות בריאה בלילה לאור הנר כי אינו יכול להבחין

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

עין משפט ז. יו"ד סימן לח פעיף א
עיינ לעיל עין משפט ב

עין משפט ז.ט. יו"ד סימן לח פעיף ד
עיינ לעיל עין משפט ו

עין משפט י.כ. יו"ד סימן רסג פעיף א

א. קטן שהוא ירוק סימן שלא נפל בו דמו, ואין מלין אותו עד שיפול בו דמו פ ויחזור מראהו כמראה שאר התינוקות.
ה"ה אם נמצא אדום סימן שלא נבלע דמו באבריו, אלא הוא בין עור לבשר, ואין מלין אותו עד שיבלע דמו.
וצריך ליזהר מאוד ז שאין מלין ולד שיש בו חשש חולי, דסכנת נפשות דוחה את הכל, שאפשר לו למול אח"כ וא"א להחזיר נפש אחת מישראל לעולם.

עין משפט ל. יו"ד סימן לח פעיף ד
עיינ לעיל עין משפט ו

עין משפט מ.ג. יו"ד סימן לח פעיף א
עיינ לעיל עין משפט ב

עין משפט ס. יו"ד סימן לח פעיף ד
עיינ לעיל עין משפט ו

בין מראה כשר למראה פסול ומ"מ אם מרבין בנרות וראו ואין להם ספק בזה מותר. שם באות צ"ט. וכתב בכף החיים באות ק' שישנם ד' סימנים להרגיש בהנחת היד אם יש איזה מראות בריאה והם, א'. כשירגיש בריאה מקום קר אותו מקום הקר הוא מקום המראה. ב'. כשיש מקום שמרגיש שאינו חלק כשאר הריאה אלא מסתבך באצבע. ג'. מקום קשה או משונה משאר בשר הריאה. ד'. על הרוב אותו מקום שיש בו מראה הוא נפוח משאר הריאה.

פ. משבת דף קל"ד ע"א.

צ. לשון הטור וכ"כ הרמב"ם בסוף פ"א מהלכות מילה.

עין משפט ע.

יר"ד פימן לו מעיף ט

ט. יא. הריאה שנמצא בה מקום ק' אטום אפי' כל שהוא ר' שאין אויר נכנס בו שם ואינו עולה בניפוחה, לוקחים סכין וקורעין הקרום לבד ש סמוך ממש למקום האטום ת' אם נמצא בו ליחה כשרה שמחמת הליחה לא נכנס שם אויר א', ואם לא היתה שם ליחה נותנים עליו מעט רוק או תבן או נוצה ב' אם מתנדנד בנפיתתה כשרה שהרי האויר מגיע לשם ואם לאו טריפה.

הגה: ולא נקרא המקום אטום אלא כשמראהו דומה לשאר הריאה ג' אלא שאינו עולה בניפוחה אבל אם מראהו דומה למוגלה אינו אלא טינורי וכשר בלא בדיקה.

הגה: גם באטום יראה תחלה ליתן הריאה במים פושרים ד', או יתן מים פושרים

ק. פירוש מישמושו קשה ומראהו כמראית הריאה, ב"י וט"ז ס"ק ט"ו. וגם אם אין קשה אלא שאינו עולה בניפוחה. כ"כ הכף החיים אות קע"ו. וטעם הפיסול כתב הרשב"א לפי שהריאה מניפה על הלב ואם היא אטומה אינה יכולה להכניס רוח ולהניף, והביאו הב"י וש"ך בס"ק כ"ז. והרמב"ם כתב דהו"ל כנקובה, ולפ"ז אפי' בכל שהוא טריפה ורש"י כתב טעם אחר דלקותא היא, והב"ח העלה ג"כ כדברי הרמב"ם וכמו שפסק השו"ע להטריף בכל שהוא. כף החיים אות קס"ה.

ר. כדעת הרמב"ם בפ"ז דהו"ל כנקובה וכנ"ל באות הקודם.

ש. ולא הבשר, ב"י והש"ך בס"ק כ"ה. ודלא כרש"ל.

ת. היינו הקרום שע"ג האטום וזהו הפי' העיקר כרוב הפוסקים ואין פירושו סמוך לאטום. כף החיים אות קס"ח. ואם מקום האטום רחב הרבה בשטח צריך לקרוע ולחתוך בכמה מקומות ע"מ לבדוק ולא מספיק במקום אחד. מ"מ אם קרע מקום אחד וראה שם מוגלה שוב א"צ לבדוק יותר וכשרה. שם באות קס"ט.

א. ובחיי הבהמה היה אפשר שהליחה תצא. ש"ך ס"ק כ"ו. וה"ה דם עכור במקום ליחה או בשר רקוב, ב"י בשם הרוקח. ט"ז ס"ק י"ז. ודוקא שנמצא הליחה במקום האטום אבל לא מהני מה שמצאו ליחה בריאה, אם לא שהליחה עומדת בסמפון באופן שסותם בפני האויר מלהגיע למקום ההוא האטום. כף החיים אות קע"ג.

אם מקום האטום היא אונה שלמה אפי' קרעוה ונמצא שם מוגלה טריפה, אלא א"כ יוצאת ע"י מיעוץ או פושרין ואם לאו ספק טריפה כיון שהיא אונה שלמה ואינה יכולה להניף על הלב ולכן אפי' נתנו עליה תבן או נוצה וביצבץ אין להכשיר ויש חולקים. שם אות קע"ה.

ב. אפי' בזמה"ז בקיאין בבדיקה זו. שם אות קע"ז.

ג. אם מראה האטום אינו ממראה הריאה אע"פ שהוא ממראות הכשרות יש להטריף. שם אות קע"ח.

ד. ואם נתנו במים קרים או חמים קצת יותר מהשיעור של פושרין ועלתה ע"י נפיתתה כשרה. שם אות קץ. ואם נתנו רותחין לתוכה ועלתה בנפיתתה לא מהני דטבעם של

בתוך הקנה וינענע אותה או ימשמש הרבה ^ה במקום האטום, ולשפוך אח"כ מה שבתוך הקנה ולנפח ואם עולה אח"כ בנפיחה כשרה.

הגה: אפי' אם כבר נחתכה הריאה אם יכול לבדוק ע"י שפופרת ^ו שיעלה מקום האטום בניפוח יש להכשיר.

עין משפט פ. יו"ד סימן לו סעיף ג.

ג. ניקבה הריאה ועלה במקום קרום ^ז ונסתם ^ח טריפה.

עין משפט צ. יו"ד סימן לו סעיף ד.

ד. ריאה שנשמע בה הברה כשנופחין אותה אם ניכר המקום שממנו נשמע הקול ^ט שמים עליו רוק או תבן אם יתנדנד בידוע שהיא נקובה וטריפה. ואם לא ניכר המקום מושיבין אותה במים פושרים ^י ומנפחים אותה אם יצאו בועות במים טריפה, ואם לאו בידוע שרק קרום התחתון ניקב והרוח מהלך בין הקרומים ולכן משמיע קול בשעת נפיחה וכשרה.

הגה: אם שמו הריאה פעם אחת במים חמים או בקרים ^כ שוב אין לה בדיקה

הרותחין לרוך אפי' דבר קשה. שם. עוד כתב שם באות קצ"ב דאם שהה הרבה זמן בפושרין אפי' מעת לעת ואח"כ עלתה בנפיחה כשרה ולכתחילה לא ישהה זמן רב.

ה. אף למחמירים במישמוש הבועה כאן מועיל המישמוש במקום האטום. שם אות קצ"ג.

ו. ששים השפופרת תוך הסמפון. וכתב הכף החיים שזה קרוב לארבעים שנה במלאכה זאת ולא בא לידי לא אטום ולא מראות הפסולים וגם זוכחי הזבח בכגדאד אמרו שבימיהם לא ראו אטום אבל מראות הפסולים לפעמים ימצא. שם אות קצ"ה.

ז. כלומר שקרום התחתון עלה מחמת המכה. ש"ך ס"ק ד'.

ח. ואפי' סתימה עבה וחזקה טריפה, מרש"י חולין מ"ג ע"א, וט"ז ס"ק, וש"ך ס"ק ו'. ואפי' ניפחו הריאה במים פושרים ולא ביצבץ טריפה משום דסופו להתפרק. כף החיים אות מ'.

ט. ואנו לא בקי אין בבדיקה זו כשהריאה משמעת קול. ש"ך ס"ק ט' מהאגודה. ואפי' יודעין המקום ששם הקול אין אנו בקי אין בזה"ז מ"מ בהפ"מ ויודעים מהיכן הקול יש להכשיר בדיעבד. כף החיים אות מ"ב. ומיהו במקום שנהגו לבדוק בריאה משמעת קול אין לסתור מנהגם. שם אות מ"ד.

י. כהפשרת מים של ימות הקיץ שנשאבו ונתחממו קצת מחום האויר. ש"ך ס"ק ז' מהטור. והיינו אם נשאבו מן המעין אבל מן הנהר הם חמים מיד וא"צ להמתין, וי"א כחמימות הרוק.

כ. כהר"ן ולחומרא אפי' בקרום והכי נקטינן ולחומרא. כף החיים אות מ"ז.

אפי' בפושרין.

עין משפט ק.ר.ש.ת. יו"ד סימן לו פעיף ז

ז. ח. הריאה שנשפכה כקיתון ל וקרום העליון מ שלה קיים שלם בלא נקב, אם הסמפונות עומדין במקומן ולא נימוחו כשרה נ, אבל אם נימוק אפי' סמפון אחד טריפה.

ז. ט. שפכו הריאה לכלי שוע באבר אם נראה בה חוטים לבנים בידוע שנימוקו הסמפונות וטריפה ואם לאו כשרה והוא שיהיה הנוזלים זך אבל עכור או סרוח טריפה.

הגה: ויש מכשירין אפי' בעכורים או סרוחים, ומי שהוא בקי ס לבדוק שלא נמוחו הסמפונות יכול לסמוך על בדיקה זו במקום הפ"מ.

יו"ד סימן לו פעיף ח

ח. י. חסר מגוף הריאה ע ולא ניקבה כשרה ויש מי שאוסר פ.

הגה: והמנהג להכשיר אם החיסרון ככ"ף פשוטה צ אבל אם החיסרון ככ"ך כפופה, אם יכול להניח בגומא שם אצבע אגודל הוי חיסרון וטריפה

ל. מימרא דעולא וכרבא שם בדף מ"ז. ואפי' כולה ואף בחסרה אינה כשרה אלא עד כדי רביעית כמו בסעיף ח', צ"ל דגרע חסרה במקום אחד מנשפכה כולה כקיתון. ש"ך ס"ק כ"א.

מ. וקמ"ל אף דקרום התחתון נימוח ג"כ כשרה, וה"ה ניטל קרום העליון ונשאר קרום התחתון דכשרה. כף החיים אות קכ"ה.

נ. אם ריאה של עוף נשפכה כקיתון טריפה ואין לה דרך בדיקה. שם אות קכ"ז.

ס. ואנן לא בקיאיין בכל דבר הצריך בדיקה. כף החיים אות קכ"ו.

ע. מגמ' שם דף מ"ח דחסרון של בפנים לא שמיה חיסרון ופי' הדבר שמתחילת ברייתה נבראה חסרה קצת ממנה והקרום קיים אלא שנראה בה כמין פגם ואם אחר הנפיחה שוה לבשר ולא נראה כמין גומא גם להרמב"ם כשרה, ט"ז ס"ק י"ב, וש"ך ס"ק כ"ג.

פ. הכריע מר"ן בב"י כהמכשירים. ש"ך ס"ק כ"ד.

צ. מנהג אשכנז כהרמ"א אבל בני ספרד יש נוהגים להקל כסתם השו"ע ואין חילוק בין ככף כפופה לפשוטה, ויש מחמירין כדברי הרמ"א וכל אחד ומנהגו. כף החיים אות קל"ג. וכל זה בכף כפופה אבל בפשוטה גם לדעת הרמ"א יש להתיר ולהקל דמתחילת ברייתה כך היא. וכתב הכף החיים דאין לסמוך על הבנתו אם זה מתחילת ברייתו כך אלא יקבץ הבקיאים בדבר. והוסיף סימן לדבר אם הגומא חלקה זה מראה הדבר שמתחילת ברייתו כך אבל אם יש שם קמטים כידוע שזה מצד חולי ואין להכשיר. אות קל"ז-קל"ז.

ואם לאו כשרה. וכל זה כשנראה החיסרון מבחוץ לאחר הנפיחה, אבל אם היא מבחוץ כשאר ריאה אלא שנחסר מבשרה מבפנים אפי' החיסרון מחזיק עד כדי רביעית **ק** כשרה, ויותר מרביעית **ר** טריפה.

עין משפט א.

יר"ד סימן לו פעיף ה

עיין בסעיף הקודם

ק. והט"ז בס"ק י"ד חולק וכתב דאין חילוק בין רביעית או יותר מרביעית להכשיר, והש"ך בנכ"ה כתב דחלילה לנו להקל באיסורא דאורייתא נגד הרמ"א והב"ח. דביותר מרביעית חיישינן שנתקלקלו הסמפונות וא"א לבדוק. כ"כ הב"ח, והש"ך כתב דכיון שנימוקה כ"כ סוף הקרום ג"כ לימק. ודעת המתירין אפי' ביותר מרביעית ס"ל דלא חוששין בזה. כף החיים אות קנ"ה. ובספק אם יש רביעית או לא כיון שהדבר נתון באומד דעת אין זה ספק אלא חיסרון ידיעה וטריפה. שם אות קנ"ו.

ר. ושיעור רביעית הוא כנפח של ב' אצבעות על ב' אצבעות בגובה ב' אצבעות וחצי אצבע וחומש אצבע והיא רביעית של תורה ואצבע היינו אגודל של אדם בינוני ובאגודל מרווח ולא מצומצם. והוא כביצה ומחצה עם קליפתה, ועיין בכף החיים או"ח סי' ק"ץ אות ט"ז ובסי' תע"ב אות נ"ז. כף החיים אות קס"ג.